

Utkast til ny Kirkeordning for Den norske kirke

Noen kommentarer fra Andreas Aarflot

Grunnlagsbestemmelsene (Kap. 1) synes jeg i hovedsak har fått en god form og får med det viktigste som hører hjemme i en slik avdeling. Det er vesentlig at disse bestemmelsene også har preferanse ved tolkningen av andre ordninger og regler, slik det kommer til uttrykk i § 8, og at det kreves kvalifisert flertall ved eventuelle endringer av disse. (jfr. § 50)

Jeg setter likevel et spørsmålstegn ved formuleringen i § 4 om *kirkens oppdrag*, hvor det sies at kirken skal "utøve nestekjærlighet". De andre oppgavene som er nevnt, dreier seg om handlinger som er konkret definert, mens den siste oppgaven går mer på et sinnelag eller et motiv. Språklig er det tvilsomt om en institusjon eller organisasjon kan "utøve nestekjærlighet". Det er vel her ment noe i retning av å utøve kjærlighetsgjerninger, altså drive diakoni. Dette kommer også frem i betegnelsen av kirken som en "tjenende" folkekirke i siste setning. Det kan kanskje uttrykkes på denne måten: "*og fremme nestekjærlighet og diakonal omsorg i menighet og samfunn*".

Ellers er det fint at kirkens oppdrag i paragraf 4 forankres i menighetens gudstjenestlige fellesskap. Kirkens karakter av trossamfunn og sammenhengen mellom dens identitet som "de helliges samfunn" (Trosbekjennelsen) og som folkekirke hører med i grunnlagsbestemmelsen av Den norske kirke.

Også i § 39 om *Bispemøtet* brukes det formuleringer som vanskelig kan forsvares om Bispemøtets oppgaver. Det er nødvendig å fastlegge Bispemøtets kompetanse som et sentralt (nasjonalt) kirkelig organ med særskilte oppgaver innen rammen av hele det kirkelige organisasjonsmønsteret. I første rekke kommer her ansvaret for den bekjennelsesmessige forankring av hele kirkens arbeid, slik det er fastlagt i grunnlagsparagrafen § 1. Det bør komme til uttrykk i denne paragrafen. Men igjen må det stilles spørsmålstegn ved formuleringen at Bispemøtet skal "utøve tilsyn og pastoralt lederskap i Den norske kirke". Språklig er det uklart om et organ kan "utøve tilsyn", og både tilsynet og "pastoralt lederskap" er i andre sammenhenger definert som et individuelt ansvar som den enkelte biskop forutsettes å utføre. Disse funksjoner bør derfor henvises til tjenesteordningen for biskoper. Utkastets neste formulering omtaler oppgaven å "ivareta kirkens lære og teologi". Det kan synes noe fordringsfullt at biskopene

skal "ivareta kirkens teologi", og vi er vant med å dele dette ansvaret med teologiske læresteder og kunnskapsrike teologer, men formuleringen å "ivareta kirkens lære" er formodentlig hentet fra formaningen i litiurgien for vigsling av biskop, hvor bispekandidaten pålegges å "ta vare på den apostoliske lære etter vår kirkes bekjennelse" og "rettlede og oppmuntre Herrens tjenere i menigheten". Det kan synes som hele dette ledd i paragrafen er blitt til som en kumulering av det oppdrag som er gitt den enkelte biskop, men dette er en paragraf om Bispemøtets plass i kirkeorganisasjonen og ikke om individuelle plikter som er pålagt biskopene enkeltvis.

Derfor bør dette ledd i paragrafen konsentrere seg om Bispemøtets særskilte rolle i forhold til lærespørsmål, slik det ellers omtales i § 36, fjerde og femte ledd angående prosedyren i læresaker. Det kan f.eks. uttrykkes slik: *"Bispemøtet har et særskilt ansvar for at kirkens lære og praksis skjer i samsvar med bekjennelsesgrunnlaget for Den norske kirke og skal bidra til å fremme enhet i kirken og med andre kirker"*.

Dette ansvar bestyrkes også ved at det i paragrafens fjerde ledd slås fast at Bispemøtet avgjør læreklager mot enkeltpersoner etter nærmere regler fastsatt av Kirkemøtet.

Til § 36 om *Kirkemøtet* bemerker jeg at formuleringen om Kirkemøtets oppgaver *kan* leses innskrenkende om Kirkemøtets normgivningskompetanse. Ved å videreføre det begrensede mandat som Kirkemøtet fikk i den statlige lovgivning, kan det bli hevdet at områder som ikke uttrykkelig er nevnt, ikke faller inn under Kirkemøtets myndighetsområde. Det ligger f.eks. en begrensning i formuleringen om fastsettelse av tjenesteordninger og kvalifikasjonskrav i pkt c, som bare omtaler de stillingstyper som er listet opp. Det kan også bli omtvistet hvor langt Kirkemøtets beslutningsmyndighet går, når bestemmelsen er knyttet til en rekke saksområder som er regnet opp spesifikt: "Som øverste representative og beslutende organ i Den norske kirke **fastsetter KM** kirkens grunnlag og lære og alle liturgier osv. osv. (med en rekke definerte områder). Det burde også her være en hovedsetning som fastslår at **"Kirkemøtet er det øverste representative og beslutende organ i Den norske kirke"**. (Som i § 10) Og deretter kan følge enkeltområder: "Kirkemøtet fastsetter ...

Noen andre punkter

For øvrig virker det som en levning av gammelt tvangsregime når det fortsatt står at de enkelte råd skal ha en "sekretær" (Bispemøtet) eller "leder" (Kirkerådet og Bispedømmerådet). Det minner om den tid departementet satte en minimalistisk grense for hva det ville dekke av utgifter til organenes virksomhet. Disse bestemmelsene har ingen ting å gjøre i en Kirkeordning.

Jeg er også tvilende til nødvendigheten av den gjentatte beskrivelse av "*Formene* for virksomheten" til alle råd fra menighetsråd til fellesråd og Kirkeråd (§§ 18, 24. 33). Det skulle ikke være nødvendig å fastsette i selve Kirkeordningen at et råd skal ha mulighet til å delegere ansvar og myndighet innenfor begrensede rammer til underordnede utvalg. Det virker også som en rest av et strengt statskirkelig regime.

Jeg finner også at omtalen av menighetsrådslemmer som etter straffbare forhold skal utelukkes fra sitt verv, slik det er beskrevet i § 17 går langt ut over hva selve Kirkeordningen skal fastsette..

For øvrig mener jeg at Kirkeordning for Den norske kirke bør kunne vedtas etter nødvendige justeringer i samsvar med det fremlagte forslag. Jeg ser heller ikke at noen av de fremlagte formuleringer kan påregnes å støte an mot de forslag til Rammelov for Den norske kirke som Stortinget skal vedta forhåpentlig i løpet av våren 2019.

6. november 2018,

Andreas Aarflot